

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

International Journal of Social Science

Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS1648>

Volume 6 Issue 6, p. 877-892, June 2013

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLARA YÖNELİK İNCELEME*

*A RESEARCH ABOUT THE PROBLEMS ENCOUNTERED IN TEACHING
TURKISH TO FOREIGNERS*

Yrd. Doç. Dr. Alpaslan OKUR

Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi

Abbas ONUK

Abstract

Turkish has an important place among the world's languages. Not only a language spoken by a particular ethnic is a certain geographical area but also a language is spoken by the different nations in the different continents. For this reason, it has an important position in teaching Turkish to foreigners. This article deals with some problems encountered in Teaching Turkish to foreigners in our country. Today Turkish is spoken in a very large area stretching from Siberia to the Adriatic Coasts, and its importance is growing day by day both in our country and in the world. A lot of people are learning Turkish for different aims and many institutions are trying to teach Turkish using their own styles. We do not aim to disapprove these institutions by criticising them, but we try to help them as much as we can by determining the mostly encountered problems while teaching our language. One more aim of the books and methods prepared for teaching Turkish to foreigners should be to improve the four basic skills (Listening, Speaking, Reading, Writing) of language at the same time. However, we know that some skills are neglected. The aim of study to underline such

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

problems and we are trying to make the subject of “Teaching Turkish to Foreigners” a more effective and productive subject. Thus, an important place among the world's languages in teaching Turkish to foreigners. A language must be taught with standard rules and rich methods to be a world language. Turkish structure, for its teaching to foreign, is available to these rules and methods.

Key Words: Teaching Turkish, teaching problems, culture, basic skills.

Öz

Türkçe, dünya dilleri arasında önemli bir yere sahiptir. Sadece belli bir coğrafyada belli bir etnik tarafından konuşulan bir dil değildir. Artık farklı kıtalarda farklı milletler tarafından konuşulan bir dildir. Bu sebeple yabancılara Türkçe öğretimi önemli bir konuma gelmiştir. Bu çalışma yabancılara Türkçe öğretimi konusunda ülkemizde görülen birtakım sorun ve eksiklikleri ele almaktadır. Günümüzde Türkçe, Sibiryadan Adriyatik kıyılarına kadar son derece geniş bir coğrafyada konuşulmakta ve önemi de hem ülkemizde hem de dünyada günden güne artmaktadır. Birçok insan farklı amaçlarla Türkçe öğrenmekte, birçok kurum ve kuruluş da kendi yöntemleriyle Türkçe öğretmeye çalışmaktadır. Bu çalışmayı yapmaktaki amacımız, söz konusu kurum ve kuruluşları eleştirip değerini düşürmek değil, aksine dilimiz öğretilirken çok karşılaşılan problemleri tespit edip elimizden geldiğince bu kurum ve kuruluşlara yardımcı olmaktır. Yabancılara Türkçe Öğretimi için hazırlanan eser ve yöntemlerin bir amacı da dilin dört temel becerisinin (dinleme, konuşma, okuma, yazma) birbirine paralel olarak gelişmesine imkân sağlamak olmalıdır. Ancak bazı beceriler ihmal edilmektedir. Çalışmanın amacı bu tip sorunların altını çizmek ve yabancılara Türkçe öğretimini daha etkili ve verimli hale getirmeye çalışmak olacaktır. Böylelikle, Türkçenin yabancılara öğretiminde dünya dilleri arasında önemli bir yere gelmesi sağlanacaktır. Bir dilin dünya dili olabilmesi için standart kurullarla ve zengin yöntemlerle öğretilmesi gerekir. Türkçenin yapısı, yabancılara öğretimi için bu kural ve yöntemlere müsaittir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretimi, öğretim sorunları, kültür, temel beceriler.

Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihsel Gelişimi

Bir dilin kökenlerinin çok eskilere dayanması o dilin büyük diller arasında yer alması için yeterli bir özellik değildir. Çok büyük bir nüfus da olsa aynı millet veya akraba topluluklar tarafından konuşulması da o dilin büyüklüğü için yeterli bir özellik olamaz. Bir dil, eğer ki bu özelliklerinin yanında ne kadar farklı millet ve topluluklar tarafından konuşuluyorsa o kadar büyük bir dildir.

Türk dili, köklerinin tarihin en eski dönemlerine kadar uzanması, çok geniş bir alanda 200 milyondan fazla insan tarafından konuşulması, 600 bini aşkın söz varlığına

sahip olması ve yüzün üzerinde ülkede öğretimi yapılması gibi özellikleriyle dünya dili olmaya aday olan bir dildir (Akalin, 2010). Ancak dünyada en çok konuşulan diğer dillerle kıyaslandığında maalesef Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin çok yeni olduğu görülecektir.

“Tarihin bilinen ilk dönemlerinden beri gelişmiş, işlenmiş ve zenginleşmiş bir dil olarak karşımıza çıkan Türkçenin hem ana dili olarak hem de yabancı dil olarak öğretimi konusunda yapılmış somut çalışmalar vardır” (Karakuş, 2006: 12). Söz konusu somut çalışmalara verilebilecek ilk örnek Kaşgarlı Mahmut’un XI. yüzyılda yazdığı Divanü Lugati’t-Türk adlı başyapıttır. Divanü Lugati’t-Türk Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılan Türkçe-Arapça bir sözlüktür. Bu eser aynı zamanda Türkçenin zenginliğini ispat eden ve Türkçenin bir devlet ve millet dili olarak kurallarını tespit eden ve öğretim amacıyla yazılan gramer nitelikli ilk eserdir. Kaşgarlı Mahmut’un bu eseri yazmaktaki amacı, Türkçenin Arapça kadar zengin bir dil olduğunu göstermekten ziyade Araplara Türkçeyi öğretmektir (Adıgüzel, 2010).

Yabancılarla Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış bir başka eser ise Codeks Comanicus’tur. Codeks Comanicus da hem Kıpçak Türklerine ve diğer topluluklara Kıpçak Türkçesini öğretmek hem de Kıpçaklar arasında Hıristiyanlık dinini yaymak amacıyla tahminen 1303-1362 yılları arasında Alman ve İtalyan misyonerler tarafından Latin alfabesiyle yazılmıştır. Eserde sözlükten başka İncil’den bazı parçalar, atasözleri ve bilmece ve bunların tercüme yer almıştır ki buradan da Türkçenin öğretimi maksadıyla yazıldığı anlaşılmaktadır. Codeks Comanicus misyonerler tarafından kendi amaçlarına hizmet etmesi için yazılmıştır. Misyonerler Kumanlar arasında Hıristiyanlığı yayabilmek için onların dillerini öğrenip Hıristiyan dualarını Kuman Türkçesine çevirmişlerdir. Daha sonra da bu çevirileri Latin harfleriyle kaleme almışlardır. Bunun dışında Codeks Comanicus’a Türkçe sözcüklerin Almanca karşılıklarını da eklemişlerdir (Karakuş, 2006).

Ebu Hayyam tarafından 18 Aralık 1312 tarihinde tamamlan Kitâbü’l-İdrak Li Lisanü’l Etrak Esirü’ d-din adlı eser de Türkçe öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Bu kitap Türkçenin bilinen ilk gramer kitaplarından biridir. Alfabe sırasına göre düzenlenmiş bir sözlük ve gramer olmak üzere iki kısımdan oluşmuştur (Karakuş, 2006).

Türkçenin öğretimi için yazılan bir başka eser de Mısır’da yazılan ve yazarı bilinmeyen *El Kavani’l Külliye Li-Zabiti’l Lugati’t-Türkiye* (Türk Dilinin Öğrenilmesi İçin Bütün Kurallar) adlı kitaptır. Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmış bir dilbilgisi kitabıdır. Bir diğer eser ise Kıpçakça üzerine yazılmış bir dilbilgisi çalışması olan *Et-Tuhfetü’z-Zekiyye Fi’l-Lügati’t-Türkiye’dir*. *“Ali Şir Nevai’nin 15. Yüzyılda Türkçe sözlük olarak yazdığı, Türkçe ile Farsçayı karşılaştırdığı ve Türkçenin Farsça’dan üstün olduğunu kanıtlamaya çalıştığı Muhakemetü’l Lügateyn adlı eseri de zikredilmesi gereken*

önemli bir çalışmadır.” (Barın, 2009: 122). “Nevai Muhakemetü'l Lugateyn adlı eserinde Türkçenin terim, kelime serveti, fillerin çokluğu, eklerin işlerliği ile ifade gücü bakımından Farsçadan üstün olduğunu ispat etmeye çalışmış ayrıca eserinde Türkçenin öğretimiyle ilgili önemli metotları da vermiştir” (Karakuş, 2006: 23).

Türkçenin yabancılara öğretimiyle ilgili bilinen ilk kaynaklara bakıldığında bunların genelde sözlük çalışmalarından oluştuğu ve çoğunun dilbilgisi içerdiği görülür. Bu nedenle bu kaynakların günümüzde kabul gören türde sistematik dil öğretim kitapları olmadığı ve içerisindeki yöntemlerin günümüzde kullanılan yöntemlerle tam olarak örtüşmediği görülmektedir. İçerik açısından incelendiğinde bu dil bilgisi kitaplarının ve sözlüklerin özel amaçlı Türkçe öğretimi hedefledikleri anlaşılmaktadır. Bu eserler genelde ticarî, dinî ve edebî amaçlı metinlerin anlaşılabilmesi için yaygın olarak kullanılmıştır. Ayrıca bu eserlerde dilbilgisi çeviri yöntemi de ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Pratik amaçlı Türkçe öğretimi için de dilbilgisi çeviri yöntemi seçilmiştir. Bu eserlerden bazılarında birden çok amaçlı Türkçe öğretimi de göze çarpmaktadır.

Bu eserlerin kaleme alındığı dönemlerden sonra Türkçe öğretimine fazla ağırlık verilmemiştir. Türkçe öğretimi Osmanlı döneminde biraz canlansa da asıl önemini geçen yüzyılın başlarında kazanmaya başladığı söylenebilir. Dilimizin tarihî gelişimi, diğer dünya dilleri ile ilişkileri, tarihî ve çağdaş şiveleri ise bilimsel olarak Cumhuriyet kurulduktan sonra incelenmeye başlanmıştır. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte yeni eğitim sisteminin ilkeleri ve öncelikleri belirlenirken ana dili öğretimi de sistemin temeline oturtulmuştur. Ancak Türkçenin ana dili olarak insanımıza, ikinci bir dil olarak da yabancılara nasıl öğretileceği konusu yakın zamanda tartışılmaya başlanmıştır. Çünkü ona sahip çıkma ve geliştirme konusunda hamasi söylemlerle bir yere varılamayacağı artık iyice anlaşılmıştır. Ana dilini koruma, geliştirme ve onun imkânlarından yararlanma; ancak bütün özelliklerini bilmekle, onu bütün incelikleriyle işletmekle mümkün olabilir. Bu nedenle “ana dili bilinci” ve “ana dili eğitimi-öğretimi” gibi konularda çözüm bekleyen pek çok sorun bulunmaktadır.

Yukarıda verilen bilgilerden de görüleceği gibi, Türkçenin özellikle Araplara ve hüküm sürdüğü bölgelerdeki diğer uyruklu insanlara öğretimi çok eskilere dayandırılabilir. Bu bu çalışmalar gramer bilgisi ya da sözlüklerden öte gidememiştir. Türkçenin yabancılara öğretiminin günümüz ihtiyaçları doğrultusundaki çağdaş yöntemler kullanılarak başlaması 1990'lı yıllardan itibaren görülmektedir. Fakat Türkçe öğretimindeki bu uygulamalar, yabancılara değil de Türkiye Türkçesini bilmeyen Orta Asyalı soydaşlarımızla başlamıştır. Çünkü SSCB'nin dağılmasıyla bağımsızlıklarını kazanan Türk cumhuriyetleri Türkiye'ye akın akın öğrenci göndermiş, Türkiye'nin de ilk yaptığı iş ise, üniversitelerde kurulan TÖMER'ler aracılığıyla (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa gibi şehirlerde) bu öğrencilere Türkiye Türkçesini öğretmek olmuştur.

Yabancı Dil Öğretimi Ne Zaman ve Nasıl Yapılmalıdır?

Yabancı dil öğrenmek günümüzde büyük bir önem kazanmıştır. İnsanlar, çalışmakta oldukları sektör fark etmeksizin bir yabancı dil öğrenme ihtiyacını şiddetle duymaktadırlar. Yabancı dil bilmenin ayrıcalık olmaktan çıkıp herkesin sahip olması gereken bir özellik olduğu günümüzde doğal olarak yabancı dil eğitiminin önemi de artmıştır. Uzmanlar genel olarak yabancı dil eğitiminin mümkün olduğunca erken yaşlarda başlaması gerektiği görüşünde hemfikirdirler.

Krashen'e göre (1973), çocukların beyinlerindeki dil gelişimi iki yaşında başlamakta ve bu gelişim ergenlik dönemine kadar sürmektedir. Eğer çocuk bu dönemde yabancı dil öğrenmeye başlarsa yabancı dili de ana dili gibi rahatlıkla öğrenebilir. Lambert'e göre de (1972), ana dil edinimini kazanmaya başlayan çocuk kritik yaş dönemini geçirmeden yabancı dil eğitimine de başladığı takdirde ilerdeki eğitim hayatında akranlarına oranla daha başarılı olmaktadır. Erken çocukluk döneminde kazanılan yabancı dile yönelik bu yatkınlık aynı zamanda çocukların bilişsel gelişimine de büyük katkı sağlamaktadır.

Günümüzde neredeyse bütün uzmanlar 0-5 yaş dönemini çocukların beyin fonksiyonlarının en yoğun olduğu dönem olarak kabul etmektedir. Söz konusu dönemde öğrenilen dil neredeyse ana dili kadar iyi benimsenmektedir. Güneş'in (2009: 6-7) OECD [The Organisation for Economic Co-operation and Development] raporundan aktarımla, ilk altı yılda beyin sistemi hızla gelişmekte ve beyin gelişiminin %90'ı tamamlanmaktadır. Çocuklar bu dönemde beyin loblarının her ikisini de kullanabilecek ve birden fazla dili öğrenebilecek duruma gelmektedir. Bu durum 11-13 yaşlarından itibaren düşmektedir, Ayrıca Biktençayev'e göre (2004), erken yaşta yabancı dil öğrenen bir çocuğun yaşlılarına göre psikolojik açıdan daha olgun olduğu da net bir şekilde görülmektedir.

Uzmanların görüşleri de dikkate alındığında yabancı dil öğrenmeye mümkün olduğunca erken başlamanın önemli olduğunu vurgulamakta yarar vardır. Yabancı dil öğrenme işi günümüzde Avrupa ülkelerinin çoğunda 5-6 yaşlarında başlamaktadır. Roth da (1998), bir çalışmasında çocukların 3-4 yaşına kadar ana dillerinde kendilerini rahatça ifade edebileceklerini, 6 yaşından sonra da zamanları algılayabilecek düzeye gelebileceklerini belirterek erken yaşta yabancı dil öğrenimine destek vermektedir.

Yabancı dil öğretiminin nasıl yapılması gerektiği de oldukça önemli ve üzerinde durulması gereken bir konudur. Geleneksel yabancı dil öğretim yöntemlerinin beklenen başarıyı sağlayamadığı çok açık bir şekilde görülmektedir. Geleneksel yöntemler öğretmen merkezlidir ve öğrencileri sürekli ikinci planda tutmaktadır. Ayrıca söz konusu yöntemlerde öğretmenin öğrencilerin farklı duyularına yönelik etkinlikler kullanarak ders anlatması oldukça zor olduğundan öğrencilerin yabancı dil derslerine karşı olan ilgisi kolayca kaybolmaktadır. Geleneksel

yöntemlerde en çok kullanılan nesnelere olan ders kitapları ve yazı tahtaları da öğrencilerin dikkatini yeterince toplayamamakta ve bu durum da öğrencilerde motivasyon eksikliğine yol açmaktadır.

“Yabancı dil öğretimi uygulamalarının başarısı; temel alınan ilkeler ve yöntemlerin sınıf içindeki kullanım koşullarına bağlıdır. Temel ilkeler; dil ve eğitim bilimcilerin çeşitli araştırmalar sonucu ulaştıkları bulgulara göre oluşturulmuş bir dizi önermedir. Bu önermeler, temel ilkelere uygun bir sınıf içi etkileşimini planlamak ve uygulamakla, yabancı dil öğretimindeki etkililiktir. Yabancı dil öğretimindeki ilkelere biri dört temel dil becerisini geliştirmektir. Bu beceriler; dinleme, konuşma, okuma ve yazmanın işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte yürütülmesi gerekmektedir” (Demirel, 1990: 23).

“Bu dört temel becerinin geliştirilmesine yönelik pek çok etkinlik vardır. Yabancı dil öğretiminde belirlenen hedefler doğrultusunda sınıf içinde çeşitli etkinlikler planlanarak uygulanabilir. Öğretilecek konuların belli bir sıraya konulması, bu konuların basitten başlayarak karmaşığa doğru, somut kavramlardan soyut olanlara doğru öğretilmesi ve böylelikle konular arasında bir ardışıklık bulunması dil öğretim programlarının temelini oluşturan diğer bir ilkedir” (Demirel, 1990: 24).

Yabancı dil öğretiminin kalitesini arttırmak ve öğrencileri isteklendirmek amaçlanıyorsa öğrencilerin neredeyse tüm uyarıcıları harekete geçirilmelidir. Görsel ve işitsel araçlar daha fazla kullanılarak öğrencilerin görme ve işitme duyuuları uyarılmalı ve öğretim daha etkili hale getirilmelidir. Halliwell’in de (1993), belirttiği gibi, çocuklar her ne kadar okul öncesi dönemde bilişsel olarak yabancı bir dili öğrenebilecek donanıma sahip olsalar da yabancı dil çocuklara doğrudan öğretilmemeli, bunun yerine oyun, şarkı ve tekerlemeler kullanılarak dolaylı yoldan öğretilmelidir.

Ülkemizde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi

Günümüzde yaşamın tüm alanlarında olduğu gibi eğitimde de hızlı bir değişim görülmektedir. Söz konusu değişimin doğal bir sonucu olarak da insanlar kendilerini küresel bir etkileşim çemberinin içinde bulmakta ve bir yabancı dil öğrenme ihtiyacı duymaktadırlar. Bahsi geçen küresel etkileşim içerisinde etkin rol oynayan ulusların dilleri de doğal olarak önem kazanmaktadır. Türkiye de her geçen gün dünyaya biraz daha açılmakta, dış ticaret hacmini gün geçtikçe artırmakta ve her yıl ülkesine daha fazla turist çekmektedir. İşte tüm bu etkenler Türkçenin önemini artırmış ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini ön plana çıkarmıştır.

Türkiye’nin dünya üzerindeki etkinliklerinin yaygınlaşmasıyla birlikte yabancılara Türkçe öğretimi de her geçen gün biraz daha canlanmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretimi çalışmaları bir yandan Türkiye Cumhuriyeti resmî kurumları tarafından, diğer yandan da özel kurum veya kuruluşlar aracılığıyla açılan okullar

tarafından yürütülmektedir. Ancak bu çalışmalar oldukça yetersizdir ve Türkiye, yabancılara Türkçe öğretimi hususunda bazı konularda oldukça geri kalmıştır. “Bugün üniversitelerin Türkoloji Bölümleri ve hatta Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalları, Türkçe Bölümleri, Türk Dili’nin öğretilmesi hususunda değil, tarihî ve kültürel çalışmalara ve eski edebî örneklere yoğunlaşmışlardır. Türk Dilinin standart bir gramer yapısının belirlenmesinde geç kalınmıştır” (Ungan, 2006: 223).

“Geçmişten günümüze değin dil öğretimi (ana dili ya da yabancı dil) dilin kurallarının öğretilmesi şeklinde gerçekleşmekteydi” (Demircan, 2002: 27). Dilin kurallarını öğretmek bir dilin öğrenilemeyeceği gerçeği, günümüzde neredeyse tüm dünyada kabul görmektedir. Avrupa’da, dilin kurallarının öğretilmesinden çok temel dil becerilerinin (dinleme, konuşma, okuma, yazma) kazandırılması esastır. Bu nedenle, yabancılara Türkçe öğretiminde de Türkçenin kurallarından çok bu dört beceriye yoğunlaşmak gerekmektedir.

Ülkemizde yabancılara Türkçe öğretimi konusunda karşılaşılan belli başlı sorunları on üç başlık altında toplamak mümkündür.

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

I- Kültür Farklılığından Kaynaklanan Sorunlar

Bir dil öğretilirken yalnızca dilin yapısal özellikleri değil, dil ile bağlantılı olan dünya görüşü de öğretilmelidir. Bu nedenle, yabancılara Türkçe öğretiminde, Türk kültürü ile öğrencinin ana dilinin kültürü arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilmeli ve kültürler arasındaki benzerliklerden en üst düzeyde yararlanılmalıdır. Türk kültürü hakkında bilgiler verilmelidir. Çünkü Türkiye’nin kültürü bilinmeden Türkçeyi öğrenmek ve kullanmak mümkün olmayacaktır.

II- Ders Araç - Gereçlerinin Niteliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Sınırlı ders araç - gereçleriyle yapılan yabancı dil öğretimi, istenilen zamanda istenilen başarıyı sağlayamamaktadır. Yabancılara Türkçe öğretiminde istenilen başarıyı elde etmek için derslerin motive edici ve tüm duyu organlarını uyaran yardımcı ders araçlarıyla desteklenmesi gerekmektedir. Değişik zekâ türlerinin öğrencilerde oluşturduğu bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalı ve yabancılara Türkçe öğretiminde yardımcı ders kaynaklarının bu duruma uygun bir şekilde hazırlanmasına özen gösterilmelidir. Yabancılara Türkçe öğretiminde görselliği ve işitselliği son derece ön planda olan video ve televizyon etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Öğrencilerin dört temel dil becerisini geliştirmek amacıyla fotoğraf, resim, şiir, öykü, masal, drama, film, müzik ve oyunlardan yararlanılmalı ve kazandırılması düşünülen beceriler doğrultusunda etkinlikler yaptırılmalıdır. Ayrıca yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılmak üzere öğretim müfredatına uygun olarak bilgisayar programları da hazırlanmalıdır.

III- Türkçe Öğretimi Yapan Eğitimcilerin Yetersizliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Bu sorun, yabancılara Türkçeyi öğretecek olan eğitimcilerin hem nicel açıdan hem de nitel açıdan yetersizliğiyle değerlendirilebilir.

Yabancı dil öğretiminde öğretmenin becerisi de en az kullanılan yöntem kadar önemlidir. Yabancı dil öğretmenlerinin sanat ve yetenek yönleri diğer öğretmenlere nazaran daha ağır basmalıdır. Bu sebeple yabancı dil olarak Türkçe öğretmenler, bir tiyatro sanatçısı gibi davranmalı, kimi zaman rol yaparak kimi zaman da dramatize ederek ve doğaçlama oyunlar oynayarak öğrencilerin dikkatini çekmeye çalışmalıdırlar. Son yıllarda gerek ana dilin öğretiminde gerekse yabancı dil öğretiminde kullanılmaya başlanan ve hem öğrenci merkezli hem de aktif bir öğretim metodu olan oyunla dil öğretimi yöntemi yapılandırmacı eğitim modeli içinde gittikçe yaygınlaşmakta olduğu görülmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi yapan öğretmenlerin de bu yöntemden faydalanması öğrenciler açısından son derece yararlı olacaktır. Çünkü oyun öğrencileri eğlendiren, dinlendiren ve neşelendiren bir eğitim metodudur.

Metin Şahin'e göre yabancılara Türkçe öğreten kadro genellikle eğitimden geçmemiş kişilerden oluşmakta ve söz konusu kadrodaki kişiler Türkçe öğretme görevini geçici olarak üstlenmektedir. Bu durum da Türkçe öğretiminin bilinçli bir şekilde yapılamayışına neden olmaktadır (akt. Özyürek, 2009: 6). Aynı şekilde Yusuf Çotuksöken de "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi" adlı makalesinde Türkçeyi öğreten kişilerin yeterince profesyonel olmadıklarını belirtmiştir (akt. Özyürek, 2009: 6).

İyi bir yabancı dil öğretmeni sınıfta sürekli her becerinin gelişmesine yönelik çalışmalar yapmalıdır. Yabancı dil derslerinin devamlılık özelliğine sahip olması ve geçmiş konuların yeri ve zamanı geldikçe tekrar edilmesi esastır. Bu nedenle öğretmen dersin sürekliliğine önem vermeli ve geçmiş konuları tekrar etmeyi gereksiz görmemelidir. Ayrıca bir yabancı dil öğretmeni yeniliklere açık olmalı, değişime ayak uydurabilmeli ve teknolojik gelişmeleri yakından takip etmelidir. *Bugün Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bilişim teknolojilerinden yararlanabilen eğitimcilere ihtiyaç olduğu açıktır (Büyükaslan, 2007: 4).*

IV- Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanan Eserlerden Kaynaklanan Sorunlar

Uzmanlar yabancılara Türkçeyi öğreten ders kitaplarının yeterli olmayışından ve değişen, gelişen dil öğretim yöntemlerinin takip edilemiyor olmasından yakınmaktadır. Günümüze kadar yapılan araştırmalar aracılığıyla birçok zekâ türü belirlenmiştir. Bilimsel olarak kabul edilen bu zekâ türlerini şöyle sıralayabiliriz; görsel zekâ, müziksel-işitsel zekâ, matematiksel zekâ, sözel zekâ ve bedensel zekâ. Farklı zekâ türlerinin insanlarda bireysel farklılıklara yol açtığı artık herkesçe bilinmektedir. *Bireysel farklılıkların çok çeşitli olması, eğitim sisteminde çoğulcu yöntemlerin kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Çünkü her insan, aktif olarak kullandığı zekâları ile özel bir karışıma sahiptir (Balım, Pekmez, Erdem, 2004: 13).* Bu nedenle yabancı dil öğretim derslerinde

kullanılacak materyaller, farklı zekâ türleri dikkate alınarak hazırlanmalı ve kullanılmalıdır. Görsel ve müziksel-işitsel zekâyâ sahip öğrenciler söz konusu olduğuna göre görsel ve işitsel araçların yabancı dil öğretimindeki önemi daha iyi anlaşılmalıdır.

Yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan eserler zengin bir içeriğe sahip olmalı, okuma parçaları özenle ve hedef kitlenin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak seçilmelidir. Ayrıca okuma parçalarında “bilgi yanlışlıkları”, “zaman uyumsuzlukları” ve “dil yanlışları” olmamasına dikkat edilmelidir. Okuma parçalarıyla ilgili sorulan sorular, parçayla ilgili olmalıdır. Yanlış ya da parçadan bağımsız cevaplanabilecek sorular sorulmamalıdır. Yabancılara Türkçe öğretmek amacıyla hazırlanan kaynaklarda uyulması gereken en temel kural, “basitten karmaşığa, kolaydan zora” kuralıdır. Türkçe dilbilgisinde seyrek kullanılan ya da hiç kullanılmayan, anadili Türkçe olan öğrencilerin bile anlamakta zorlandıkları yapıların sadece kuralı verebilmek adına zorlama kalıplarla örneklendirilmesi öğrencilerde kafa karışıklığına ve hatta moral bozukluğuna yol açmaktadır.

V- Yöntem ve Tekniklerden Kaynaklanan Sorunlar

Mehmet Hengirmen (1993), yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan problemlerin temelinde Türkiye’de dil öğretiminin hangi kural ve yöntemler çerçevesinde yapılabileceğini belirleyen bir dil akademisinin olmayışının yattığını belirtmiştir. Yabancılara Türkçe öğretimi için bir kural ve yöntem tespiti gerekse de yabancı dil öğretimi ile ilgilenenlerin belli bir yöntemin tutsağı olmamaları, öğretim amaçlarına uygun her yönteme, yararlanılabilir gözüyle bakmaları dil öğretimi açısından daha yararlı olacaktır. Yabancı dil öğretimi için yöntem seçme durumu söz konusu olduğunda, herhangi bir yöntemi kesin bir biçimde reddetme ya da kabul etme gibi iki zıt ekseninde bulunmak yerine, mevcut bilgi birikiminden etkili bir biçimde yararlanma yolları araştırılmalıdır. Bu da yabancı dil öğretimiyle görevli kişilerin, kuramsal yaklaşımlar ve bunların yöntem kavramı çerçevesinde uygulamaya dönüştürülmeleri konusunda analitik bilgiyle donatılmalarıyla mümkündür. Bu açıdan öğretmenlere herhangi bir yöntemin dayatılması yerine, öğretim amaçları doğrultusunda sağlam yöntem bilgisi verilmeli ve böylece onların kendi koşullarıyla tutarlı yöntemsel uygulamaları yapabilmelerini mümkün kılacak düzeyde bilgi ve becerilerle donatılmaları sağlanmalıdır.

Öğretmenin dil öğretimi sürecinde farklı öğretim yöntemlerini kullanması, monotonluğu ortadan kaldırmak için gereklidir. Yabancılara Türkçe öğretimi sürecinde mümkün olduğunca çok yönlü bir yaklaşım sergilenmeli ve mümkün olduğunca zengin uyarıcılar kullanılmalıdır. Hangi yöntem ve teknik kullanılırsa kullanılsın geçmiş konular bolca tekrar edilmelidir. Burada en çok dikkat edilmesi

gereken husus ise her tekrarın farklı bir biçimde yapılmasıdır. Tekrarların farklılığında ve pekiştirilmesinde en önemli görev de öğretmene düşmektedir.

VI- Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanılmamasından Kaynaklanan Sorunlar

Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların nasıl kullanılması gerektiği güncel bir tartışma konusudur. Yabancı dil öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkili bir şekilde kullanılması, aktif duyu organlarının etkinliğini artırmakta dolayısıyla da dil öğrenimini kolaylaştırmakta ve hızlandırmaktadır. Öğrenmede aktif olan duyu organlarının sayısı arttıkça öğrenmenin kalıcılığı da aynı oranda yükselmektedir. Bu durumda öğrenmede en etkili yöntem öğrenme sırasında aktif halde bulunma; yani yaparak ve yaşayarak öğrenmedir. Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin motivasyonunu artırmak ve derslerden beklenen başarıyı sağlamak için bu duruma yönelik aktiviteler yapılmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde kullanılan görsel ve işitsel araçlar sınıf içerisinde doğal bir ortamın oluşmasında öğretmene yardımcı olmaktadır. Gerçek ortamlara yakın bir sistem içerisinde yabancı bir dili öğrenmek öğrencinin ilgisini çekmektedir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçlar ile yapılacak etkinlikler öğretilen kelimeler ile kavramların daha kolay öğretilmesine ve öğrenilmesine yardımcı olacaktır (Demirel, 1993). İnsanların görme duyularıyla beraber işitme duyularını da uyaran bu araçlarla yapılacak olan yabancılara Türkçe öğretimi, öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlayacaktır.

VII- Sahne Oyunlarından Yeterince Yararlanılmamasından Kaynaklanan Sorunlar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde motivasyonu artırıcı materyal ve yöntem problemlerinin olduğu bir gerçektir. Rol yapma ve drama gibi oyun asıllı aktivitelerle gerçekleştirilen yabancı dil öğretimi günümüzün en isteklendirici metotlarından biridir. Yabancı dil öğretimine çocuk yaşlarda başlanması da sahne oyunlarının yabancı dil öğretimindeki önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde rol yapma ve drama etkinliklerinin öğrenciyi motive edecek şekilde planlanmasına ihtiyaç vardır. Demirel, yabancı dil öğretiminde geçmişten bu yana sürekli geliştirilmekte olan yeni kuram ve yöntemlerin dilin dört temel becerisinin (dinleme, konuşma, okuma, yazma) birbirlerine paralel olarak geliştirilmesine yönelik olduğunu belirtmiştir (Demirel, 2000a). Bu temel becerilerin öğretimi süreci rol yapma ve drama etkinlikleriyle yürütülmesi bireylerin ilgisini artıracaktır. Her temel becerinin öğretiminde sahne oyunlarından belli oranlarda faydalanılmalıdır. Aksi durumda bireyler bazı becerilerin üzerine yoğunlaşırken diğer becerilerle ilgilenmeyebilirler.

Sahne oyunları, öğrencileri eğlendirerek ve sınıf içi etkinliklerde öğrencilerin ilgilerini konuya çekerek öğrencileri motive etmektedir. Sahne oyunlarında dilin kurallarından ziyade kullanımının daha önemli olduğu esas alınırsa sınıf ortamında

öğretilen dilin kullanımına imkân sağlamak sahne oyunlarındaki amaç olmalıdır. Sahne oyunları öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmelerine, özgüvenlerini arttırmalarına ve derse daha iyi motive olmalarına yardım eder. Bu nedenle motivasyonu geliştirici rol yapma ve drama etkinliklerinin yabancılarla Türkçe öğretimi derslerinde etkin bir şekilde uygulanmasına özen gösterilmelidir. Türkçenin anadili olarak öğretiminde bolca bulunan rol yapma ve drama etkinlikleri yabancılarla Türkçe öğretimi etkinlikleri için de mümkün olduğunca çoğaltılmalıdır.

VIII- Oyunlardan Yeterince Yararlanılmamasından Kaynaklanan Sorunlar

Yapılan araştırmalar yabancı dil öğretiminde kullanılan oyunların özellikle küçük yaşlardaki öğrencilerin yabancı dili öğrenmesini kolaylaştırdığını, öğrencilerin bu yöntemden zevk aldıklarını, derslere seyerek ve isteyerek katıldıklarını ve öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olduğunu açıkça göstermektedir. Bu oyunlar, öğrencilerin dil öğrenim sürecini hızlandırmakta ve kolaylaştırmaktadır. Ayrıca yabancı dil öğretiminde kullanılan oyunlar sayesinde, öğrenciler arasındaki sevgi, paylaşım ve arkadaşlık duyguları gelişmekte, öğrenciler daha fazla sosyalleşmekte ve aralarındaki iletişim bağları kuvvetlenmektedir. Yabancılarla Türkçe öğretimi derslerinde oyunlara fazlaca yer verilmesi hem öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi temel dil becerilerinin gelişmesini sağlamakta hem de bu temel becerilere destek olan sözcük hazinesini ve gramer bilgilerini geliştirmektedir. Söz konusu oyunların en önemli faydalarından biri de dil öğretimi sırasında öğrenciyi öğrenme sürecine aktif olarak katması ve dersi öğretmen merkezli olmaktan çıkarmasıdır.

Yabancı öğrencilerin Türkçeyi daha hızlı ve kolay öğrenmesi, öğrencilerin derslerden daha fazla zevk almaları, derslere seyerek ve isteyerek katılmaları ve öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olması amaçlanıyorsa oyun etkinliklerine derslerde daha fazla yer verilmelidir. Söz konusu oyunlar öğrenciler arası iletişim bağlarının kuvvetlenmesine de yardım edecektir. Ancak öğretmenler oyun seçiminde son derece dikkatli olmalı, hangi oyunların hangi temel dil becerilerini geliştirdiğini bilmeli ve hedef kitleye uygun bir oyun seçmelidir.

IX- Atasözü ve Deyimlerin Doğru Öğretilmemesinden Kaynaklanan Sorunlar

Atasözü ve deyimler bir dilin en önemli unsurlarındandır. Öğrencilerin yeni öğrendikleri bir dilde kendilerini atasözü ve deyim kullanarak ifade etmeleri özgüvenlerini arttıracaktır. Bu nedenle atasözü ve deyim öğretmek amacıyla verilen örneklere dikkat edilmelidir. Hatalı örneklerin, öğrencilerin deyim ve atasözlerinin anlamını kavramalarına engel olacağı unutulmamalıdır. İyi öğrenilmeyen atasözü ve deyimlerin kullanılmasının da anlam karışıklıklarına yol açması kaçınılmazdır.

X- Bazı Eş Görevli Yapı ve Sözcüklerin Anlam Farklılığından Kaynaklanan Sorunlar

Türkçede bazı yapı ve sözcükleri birbirlerinin yerine kullanmak mümkündür. Ancak bu durum bütün örnekler için geçerli değildir. Bu duruma örnek olarak “doğru” ve “karşı” sözcükleri gösterilebilir.

Kayalıklara **karşı** bağırdım. (“karşı” kelimesi yerine “doğru” kelimesi kullanılabilir.)

Babasına **karşı** geliyor. (“karşı” kelimesi yerine “doğru” kelimesi kullanılırsa anlam değişir.)

Öğrencilerin ikileme düşmelerini engellemek ve cümleleri yanlış anlamalarının önüne geçmek adına eş görevli yapıların öğretilmesi hususunda daha dikkatli olunmalıdır. Birbirinden ayırt edilmesi zor olan yapılar özellikle Türkçe öğrenmeye yeni başlayan öğrencilere gösterilmemelidir.

XI- Yardımcı Fiillerin Yanlış Öğretilmesinden Kaynaklanan Sorunlar

Yabancılar Türkçe öğretiminde karşılaşılan başlıca sorunlarda biri de yardımcı fiillerin yanlış kullanımı ya da yabancı dillerden dilimize geçmiş bazı kelimelerin yardımcı fiil gibi kullanımıdır. Bu duruma örnek olarak “**artı kazanmak**” fiilini verebiliriz. “**Artı kazanmak**” fiili Türkçeye batı dillerinden yapılan çevirilerle girmiş bir fiildir.

Dış görünüşüyle kesinlikle bir **artı kazandı**.

Yardımcı fiillerin yanlış kullanımı bazen de öğretimde günlük konuşma dilinin esas çıkış noktası olarak kabul edilmesinden kaynaklanmaktadır. Konuşma dilinden kaynaklı sorunlara da şu örnekleri verebiliriz.

Adam **kafayı taktı** bana... Bu kadına **gıcık oluyorum**.

XII- Zaman Kaymalarından Kaynaklanan Sorunlar

Türkçede bazı durumlarda zaman kayması yapmak mümkündür. Bu duruma örnek olarak “gelecek zaman” kalıbı yerine “şimdiki zaman” kalıbının kullanılması gösterilebilir. Anadili Türkçe olan öğrencilerin bile zorlandıkları bu durumda Türkçeyi yeni öğrenen öğrencilerin çıkmaza düşmesi oldukça normaldir. Bu nedenle özellikle başlangıç seviyesindeki öğrencilere gösterilmemelidir.

Ali: Yarın **ne yapıyorsun?**

Esra: Sinemaya **gidiyorum**, gelmek ister misin?

XII- Yabancı Sözcük Kullanma Merakından Kaynaklanan Sorunlar

Yabancılar Türkçe öğretme hedefi güdülen bir durumda dilimize yerleşmiş **radio, televizyon, telefon** vb. kelimeler dışında mümkün olduğunca yabancı sözcük kullanılmamalıdır. Bunun dışında “**kendine iyi bak, tiye alıyorum, krizi tuttu**” gibi

yabancı kalıp söz ve deyimler yerine Türkçe deyimlerin öğretilmesine gayret edilmelidir.

Sonuç

Ülkemizdeki Yabancılara Türkçe Öğretimi konusuna göz attığımızda, ortada bir yöntem sorunu olduğunu görmekteyiz. Bu alan genellikle üniversitelerin yabancı dil bölümlerinde, yabancı dil öğrenimi görmüş kişilerle ya da Türk Dili ve Edebiyatı okumuş ama yabancı dil bilgisi olan kişilerle doldurulmaktadır. Bugün Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bilişim teknolojilerinden yararlanabilen eğitimcilere ihtiyaç olduğu açıktır. Ayrıca Türkçenin problem ve sıkıntılarını; hangi kural ve yöntemler çerçevesinde dil öğretiminin yapılabileceğini belirleyen bir dil akademisine de acilen ihtiyaç duymaktayız.

Türkçeyi öğreten kişilerin yeterince profesyonel olmamaları ya da bu görevi geçici olarak yürütmeleri, ders kitaplarının yeterli olmayışı ve değişen, gelişen dil öğretim yöntemlerinin takip edilemiyor olması da önemli sorunlarımızdandır. Aslında bu tür sorunlar da Türkiye’de bir dil akademisinin olmayışından kaynaklanmaktadır.

Türkiye’nin içinde bulunduğu konum itibariyle Türkçenin yabancılara öğretilmesi ihtiyacı her geçen gün biraz daha artmaktadır. Bugün bu ihtiyaç gerek Türkiye’de bulunan yabancılar için gerekse Türkiye dışında Türkçe öğrenmek isteyen yabancılar için daha da belirginleşmiştir. Bu nedenle Türkçenin yabancılara öğretimi konusu, üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Bunun için yabancı dil olarak Türkçe öğretimine yönelik kayda değer araştırma ve incelemeler yapılmalıdır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, ayrı bir disiplin olarak görülmeli ve bu alanda kullanılacak bir eğitim programının hazırlanmalıdır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde görevlendirilecek eğitimcilerin donanımlı olmasına ve verilen eğitimin çağdaş dünyadakine paralel yürütülmesine önem verilmelidir. Bu gün yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin, geleneksel yöntemler bir kenara bırakılarak çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerin kullanımına dayalı, uygun materyallerle zenginleştirilmiş ve kültürel unsurlarla desteklenmiş çok uyaranlı öğretim ortamlarında gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- AÇIK, F. (2008). *Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Lefkoşe: Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü.
- ADIGÜZEL, M. S. (2009). Kaşgarlı Mahmut’un Türkçe Öğretim Yöntemi. *Ankara: Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 27-35.
- AKALIN, M. (1979). *Tarihi Türk Şiveleri*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- AKSAN, D. (1998). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- AKSOY, Ö. A. (1975). *Gelişen ve Özleşen Dilimiz*. Ankara: TDK Yayınları.
- AKYOL, H. (2006). *Türkçe Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- AKYÜZ, Y. (1994). *Türk Eğitim Tarihi*. İstanbul: Kültür Koleji Yayınları.
- ANDREW, W. (1979). *Games for Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- ARSLAN, M. (2010). *Yabancılar İçin Türkçe Öğretimi Kılavuzu (Temel Seviye)*. Sarajevo: IBU Publications.
- BALIM, A. G., ESİN PEKMEZ Ş., Erdem, M. Ö. (2004). Asitler ve Bazlar Konusunda Çoklu Zekâ Kuramına Dayalı Uygulamaların Öğrenci Başarısına Etkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 13.
- BARIN, E. (2009). Yabancılara Türkçe Öğretimi Amacıyla Yazılan Ecnebilere Mahsus Elifbâ Kitabı Üzerine. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 27, 121-136.
- BAYRAKTAR, N. (2003). Yabancılara Türkçe Öğretiminin Tarihsel Gelişimi. *Dil Dergisi*, 119, 58-71.
- BÖLÜKBAŞ, F. (2004). Yansıtıcı Öğretim ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi. *Dil Dergisi*, 126, 19-28.
- BİKÇENTAYEV, V. (2004). Çok Erken Yaşlarda Çocuklarda Yabancı Dil Eğitimi. *Uluslararası Eğitim*.
- BÜYÜKASLAN, A. (2007). Yabancı Dil Türkçenin Öğretilmesinde Yeni Yöntemler: Bilisim Uygulamaları, Çözüm Önerileri. *Strasbourg: Department D’etudes Turques Turcologue u-strasbourg*.
- CHARLES, M. C. (1999). *Öğretmenler İçin Piaget İlkeleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- DEMİRCAN, Ö. (2002). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Der Yayınları.
- DEMİREL, Ö. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Usem Yayınları.
- DEMİREL, Ö. (2000). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- DEMİREL, Ö. (2002). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- DUFF, M. (1980). *Draman Techniques in Language Learning*. CUP.
- ERDEM, İ. (2009). Yabancılarla Türkçe Öğretimiyle İlgili Bir Kaynakça Denemesi. *Turkish Studies*, 4/3, 888-937.
- GANDER, J. M., Gardiner, H. (1995). *Çocuk ve Ergen Gelişimi*. Ankara: İmge Kitapevi.
- GÖÇER, A. (2009). Türkiye’de Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğreten Öğretmenlerin Uygulamalarına Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Dil Dergisi*, 145, 28-47.
- GÜNEŞ, F. (2009). Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeleri ve Yapılandırıcı Yaklaşım, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6/11, 1-21.
- HALLİWEL, S. (1993). *Teaching English in the Primary Classroom*. London: Longman.
- HENGİRMEN, M. (1993). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi. *Dil Dergisi*, 10, 5-9.
- HİLDEBRAND, V. (1981). *Introduction to Early Childhood Education Edition 3*. New York: Macmillan Publications.
- KARAKUŞ, İ. (2006). *Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KAVCAR, C., FERHAN, O. (1995). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- KRASHEN, S. (1973). *Lateralization, Language Learning and Critical Period, Some New Evidence*. Language Learning.
- LAMBERT, W. (1972). *Language, Psychology and Culture*. Stanford CA: Stanford University Pres.
- ÖZYÜREK, R. (2009). Türk Devlet ve Topuluklarından Gelen Türk Soylu Yabancı Öğrencilerin Türkçe Öğreniminde Karşılaştığı Problemler. *Turkish Studies*, 4/3, 1819-1861.
- RİXON, S. (1981). *How to Use Games in Language Teaching*. London: The Macmillan Press Ltd.
- ROTH, G. (1998). *Teaching Very Young Children Pre school and Early Primary*. London: Richmond Publishing.
- ROWLAND, L. W. (1996). *Language Teaching Games and Contents*. Oxford: Oxford University Press.
- SEZER, A. (1993). *İletişim Araçlarının Dil Gelişimine Etkisi ve Türkçe Öğretimi ve Sorunları*. Ankara: TED Yayını.
- TARCAN, A. (2004). *Yabancı Dil Öğretim Teknikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

-
- TEMİZEL, A. (2007). İran’da Türkçe Öğretimi. *Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 547-560.
- TÜM, G. (2010). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Drama Tekniğinin Rolü. *Turkish Studies*, 5/3, 1898-1920.
- UNGAN, S. (2006). Avrupa Birliğinin Dil Öğretimine Karşı Tutumu ve Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 217-226.
- YAĞMUR, K. (2006). Batı Avrupa’daki Türkçe Öğretiminin Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Dil Dergisi*, 15, 217-226.